

Egy autodidakta erdész pedagógus töprengései

Helyeselni kell, hogy napjainkban a közneveléssel, a közoktatással, a Nemzeti Alaptantervvel kapcsolatban társadalmunk igen széles körben hallatja a véleményét. Folyik a pedagógiai módszerek, eszközök felülvizsgálata, sokszor nagyfokú átértékelése. Sajnálatos módon ezekben a vizsgálatásokban *elsősorban az iskolai szervezet megváltoztatása a cél, és sokszor a nevelés hatékonyságának emelése, az oktatás hatásfokának növelése szem előtt tévesződik.* Félek, hogy a témát lassan lejáratták, mert nincs értelmes kompromisszum az oktatásügy szakértői, az oktatás irányítói és a pedagógusok között. Évtizedekig voltam a Soproni Egyetem oktatója. Hivatásomboz híven újra és újra eltöprengök ezeken a problémákon.

Előrebocsátom, hogy közéletünk egyetlen területén sem lehet olyan modernizációt elképzelni, amely az eddig odaforított összegek reálértékének csökkentésével, a kiadások lefaragásával valósul meg. Mindenképpen növelni kell az iskolák működési- és bérköltségét, amihézt külső forrásokat kell bevonni és sürögösen politikai döntéseket kell hozni. Egy új, jobb törvényről azt várjuk, hogy segítségével a következő évtizedekben elérjük az átlagos európai oktatási és tudományos színvonalat. Hangsúlyozom azonban, hogy a törvény segítséget nyújthat, de önmagában nem oldja meg a gondokat. Végrehajtásához ki kell dolgozni a hatékony garanciarendszert. *A leglibább lenne, ha jó törvényünk születne, de rossz lenne a gyakorlat, a végrehajtás.*

A módosított törvényben rögzítendő változások megvalósításához legalább egy-két évtizedre lesz szükség. Vagyis felgyorsult korunkban is szükséges, hogy a kapkodást elkerüljük, és megfelelő *egyensúlyt teremtünk a folyamatosság és a változások között.*

Az egész oktatási törvény vitájával kapcsolatosan megjegyzem, hogy *a jó kérdésekben gyorsabban kellene megteremteni az egyetértést és ezután következhet a kulturált vita a részletek felől.* A polgári demokrácia elvei szerint bármilyen kis ellenzéknek is lehetőséget kell adni a nyilvános fellépésre. De arra nehez sémát, receptet nyújtan, hol, mikor, melyik vita szükséges, hasznos, és melyik az, amelynek nélkülözhetünk: hol az a pont, amikor már a *cselekvés helyett vitázzunk.* Ki mondja meg: melyik ellenvélemény hasznos, előrevívő, és melyik a káros akadékoskodás? Amikor e kérdésekről foglalkozunk, különösen fontos az intelem: *„A gonosz emberek győzelméhez csupán egy dolog kell: hogy a jók ne legyenek semmit.”* (E. Burke)

Éltük elveim alapján egy olyan ifjúságot szeretnék látni magam körül, amely az élet minden területén öntudatosan vállalja nemzeti és egyéni köldetésének súlyos misszióját. Természetesen nemcsak a jóért rajongó, idealizmushan fennkölt ifjúságról álmodom, amely a történelem és irodalom delibábos kezelésével frázisokra, valóságatlan hangoskodásokra ragadhatja magát. A pozitívumok hatása csak a negatívumok ellenképeivel együtt válik igazán öntudatosá. Önműlő az a pedagógia, amely a magyar ifjúságot erkölcsi felkötületben reális történelemszemlélet és öntudatos büszkesémmel nélkül eresztí neki a jövendőnek. Holnapi életünk belső szellemvilága csak akkor fog megváltozni, ha szétromboljuk négy legfőbb „nemzeti büntünket”: a hiúságot, szalmalángot, lustaságot és irigységet. Ezek kezdőbetűiből már pályám kezdetén (akkor éppen Makka S.-t olvasva) betűszót alkottam: HISZALI. Féltre a hiszival!

A jövő magyar ifjúságának a valóság és igazság szeretetére és követésére van egyedül szüksége. Bizunk kell a magyar ifjúság intelligenciájában és szívében is. Az élet velük is mostohán bánik. Éppen olyan nagy a terük, a felelősségük, olyan kemény a sorsuk, mint a miénk volt. De kell, hogy szobos és gyümölcsözőbb legyen a jövőjük! Állítsuk ezért eléjük példaképpül nemzeti múltunk legnagyobbjait: Szent Istvánt, Mátyás királyt, Bethlen Gábor, Széchenyit, Kossuthot, életművük reális értékelésével, lobogó erényeik és „nagy” hibáik őszinte taglalásával. Ehhez *a történelem tankönyvek íróinak tisztítóüzön kell átmennie.*

A közoktatás legfőbb *hibája*, hogy nem mindig áll a fejlődés szolgálatában. Nem igazodik az életszükségletekhez. Alszóbb fokai nem vezetnek át szervesen a felsőbbekhez. Nem tart lépést a tudomány fejlődésével és az elavult anyagot nem veti el. Nem fektet súlyt a nemzet rétegeinek megismerésére és megértésére. Szervezete sokban elavult és merev. Mint említettem, a történelemtanítás nem szolgálja eléggé a jelen megértését. Az iskola nem tördök megfelelően a nemzetiségek megismertetésével. A vallásitanítás felekezetiessége is gátlhatja az ifjúság szellemi egységének kifejlődését. A vallásos és természettudományos tanítás sokszor összeütközik.

Az oktatás-nevelés nem önálló tényező a nemzet életében, hanem egy a politikai eszközök között. Ilyen szempontból nézett mai haszna szerint részesül sokszor az állam pártfogásában s így nem csoda, hogy csak azzal segítik, ami az egyén területektől fennmarad. Ebből is látszik, hogy *egységes állami nevelői gondolat nincs.* A közoktatásban a korábbi „jóléti” modellel jelenleg felváltani látszik az individualisztikus, liberális: boldoguljon ki-ki a maga módján. Szeretősztólkban van a hit, hogy az állam jótékony felügyelete, támogatása a társadalmi haladás biztosítéka lehet.

Egyre mélyülő *szakadé* van tehát a felgyorsult gazdasági-társadalmi fejlődés és az események után halagló közoktatás között. Utóbbi még mindig ún. tradicionális érdekeit próbálja megvédeni az új társadalmi elvárásokkal szemben. Pedig a tudomány és technika (pl. a telekommunikáció, az informatika stb.) ma már nemcsak egy szűk értelmiségi réteg privilégiuma, hanem olyan tényező, amely modern világunkban a munka végzésétől kezdve a magánéletig mindent befolyásol. A tudó embernek kell ma a *legfontosabb gazdasági tényezővé válnia.* Az információs forradalom kizárja azokat a világból, akik nem képesek lépést tartani a műszaki változásokkal. A világ globalizálódott, a verseny mind élesebbé, közvetlenebbé válik földrajzilag egymástól távol eső régiók, intézmények között is.

Mit tehetünk, hogy az iskolát ne hagyják el mindazok, akiknek elég tudásuk van ahhoz, hogy azt a piacon értékesítsék?

Mindenekelőtt tudatosuljon bennük, hogy az *iskolarendszer az egész nemzetnevelés legfontosabb orgánuma.* Természetesen az iskola különböző típusai, egymásba kapcsolódó tagozatai, továbbá a tanítási anyag, a módszer, a nevelési eljárás sok tényezőnek, s végeredményben az egész nemzeti közösségének az alkotása. Kialakulása sokféle szempont, hagyomány, érdek, kényszer ütközésén át történik. Megvalósult formája ennél fogva sohasem mondható véglegesnek és tökéletesnek. A mindenkori iskolarendszerben a nemzeti szellem öntudatoságának, egységének, hivatásérzetének, aktivitásának kell tükröződnie. Az iskola eszménye azt követeli, hogy az élet új parancsának megfelelően új nevelői szellem találkozzék egy új ifjúsággal.

Az igazi tanári hivatást számomra hatvan évvel ezelőtt a sepsiszentgyörgyi Székely Miklós Kollégiumban Konszta S. osztályfőnököm fogalmazta meg legszebben: „A világ legboldogabb embere a pedagógus! – mondta. Kell-e az övénél szebb hivatás? Bevenni és kistugározni minél nagyobb hatásokkal: a tanítványokban megvalósulni látni mindazt, amit megálmodtunk, és így általuk örökök élni!”

A felsőoktatásra különösen érvényes, hogy nem csupán *képzett pedagógusokra* van szükség. Főleg a természettudományi képzés területén éppen olyan fontos az oktatói mesterségbeli rátermettség, a „született, illetve autodidakta pedagógus” felfedezése. Az ilyen ember kiemelkedő szakmai ismereteinek alkotó készségével, iskolateremtő nevelői adottságaival, közéleti tevékenységéhez-értésével, kutatói-oktatói rátermettségével csodákat művelhet.

Az oktatói munka nem azonos a módszeres ismereközléssel, még akkor sem, ha rendszerességgel, szigorral és következetességgel párosul. A jó tanár a lehetőségeket mutatja tanítványainak, az egyéni kutatás, a könyv irányába tereli az érdeklődést. Önálló véleményalkotásra és munkára ösztönöz, ugyanakkor tudásban, magatartásban, a jó hagyományokhoz való ragaszkodásban és gondolkodásban a tevékeny, művelt ember mintaképe. A jó tanár egyszerű, szerény feltételek esetén is (pl. krétával a kezében egy tábla előtt) nagy célokra érhet el, ha magatartása és kultúrája nem feneklik meg a mindennapi-ságban. Csak ez esetben tud tanításával és jelenlétével szellemi formongást kiváltani.

A tanító figyeljen arra is, hogy tanítványai agyának csak bizonyos hányadát tudja az ismeretszerzésre mozgósítani. Az egy teljesítőképeségének mind jobb igénybevétele, az erre alkalmas módszer megtalálása viszont nem összegyegyztetetlen a képességek fejlődéséhez alkalmazkodó, mind hatékonyabb tanítással. A hatékonyságot illetően pedig tudni kell, hogy a hallgató érzékei, képességei rendszerint nem fokozatosan, hanem ugrásszerűen fejlődnek. A dologhoz az is hozzátartozik,

hogy a legjobb módszer, az anyag leggondosabb tálalása is múló erőfeszítés lesz, ha a tanuló nem küzd meg érte, ha nem érdeklődik. Ez az *érdeklődés* deríti fel, tartja údán a lelket, a szellemet. A személyes érdeklődés és a *kísérletezés kedv felkeltése* az oktató által: ezek együtt alapfeltételei tehát az ismeretszerzés és a majdani tevékeny közéleti személyiséggé nevelődésnek.

Társadalmunk számára igazán hasznos szakembereket csak *a tanulás és a munka összekapcsolásával lehet nevelni*. Olyan életközösséget kell kialakítani, amelyben a közös feladatok, az együtt végzett munka és megértés visz rendet és értelmet. A jól szervezett *gyakorlati foglalkozások* a legjobb pedagógusok.

Feltétlenül *ki kell alakítani magunkban a készséget az új befogadására*. Nem lehet jó oktató-nevelő az, akit ha egyszer kineveztek, utána már csak változatlan szöveget ismételtet. A tanulóknak érzékeny füle van. Észreveszi, hogy nem porolták le a régi köteteket. Folyamatos továbbképzéssel makro- és mikrovilágunk minden frissen feltárt törvényszerűségét egyénileg fel kell dolgoznunk és főleg az elektronika, a számítógépek adta lehetőségeket szükséges alkalmaznunk. Az iskolákba beíratkozók nem csupán a képeztető, hanem a készségek kifejlesztéséért is áldozzák idejüket.

A jól szervezett munkavégzés során az ifjú maga jön rá a dolgok, jelenségek összefüggéseire. Enélkül fáradtságos magyarázatokkal kell őt a kapcsolatok mikéntjére rávezetni. Az, ha például minden tanulóknak választani kellene különféle gyakorlati foglalkozásokból egy jól felszerelt műhelyben, heti 5-6 órákerettel, felszárna zöhet rejteit képességeket, fellobbanthatja az érdeklődést, helyesen alakíthatja a fiatalok pályaválasztását. Az egyéni foglalkozás feltételezi az önálló gondolkodást, a képzelt és a hipotézisek játékát, a szellem kalandozásait a még rejtett dolgok között.

A tanítást sohasem szabadna összetévesztenünk a tanulás-sal, a tanulmányi átlagot a műveltséggel, a különféle bizo-

DR. CZERNY KÁROLY

Vadaskertek és vadfarmok

A készülő vadászati törvény egyik érdekes új eleme a vadaskertek létesítésének lehetősége.

Ez a vadaskert már nem azonos az eddigi dísznöskert vagy dämöskert fogalommal, hiszen azokat csak a vadászatra jogosult létesíthette a saját területén, és minimális területük sem volt szabályozva.

A vadaskertek területe az új törvénytervezet szerint legalább 100 ha lenne, és jól bekerítettnek, azaz zártnak kell lenniük, még akkor is, ha valaki a saját vadászterület határára belül létesíti azokat, hiszen a vadaskertekben nem lesznek tilalmi idők és minőségi korlátok sem, és így az sem engedhető meg, hogy valaki ide engedje vagy „ugrassa” be a külső területeken lévő vadat, és azt ott már szabadon levadászathassa.

Nem lesz egyszerű feladat a területek kijelölése sem. Ha erdőt érint, akkor az erdőfelügyelőség, ha természetvédelmi terület, akkor a természetvédelmi fel-

ügyelet, ha (föld) közutat vagy vízfolyást érintene, vagy zárna el, akkor a helyi közigazgatás emelhet kifogást a létesítés és bekerítés ellen.

Ha majd mégis létrejön egy-egy vadaskert, akkor ennek földértéke legalább 10-20 millió Ft, a kerítések és fogadó létesítmények értéke is legalább ennyi lesz, és ha ehhez még hozzászámítjuk a vaddal való feltöltést is, akkor 30-50 millió befektetés kiadásával is számolhatunk vadaskertenként.

A vaddal való feltöltés még akkor is igényel majd mesterséges betelepítést, ha a létesítéskor él már valamennyi nagyvad a területen, hiszen a várható intenzív vadásztatáshoz nem lesz elégséges a természetes szaporulat, tehát új vadászati üzletágként jelenhet meg a félvad vadszaporítás hústermelési és vadászati céllal is.

A vadaskertek vadászati értéke kettős lehet:

Az „igazi” vadász ilyenekben valószínűleg nem fog vadászni, kivéve, ha több száz, esetleg ezer hektár feletti vadaskertek is létesítenek, ugyanakkor a kezdő vadászoknak, az elfoglalt üzletembereknek vagy a vadonban csalódott és kevésbé szenvedélyes vadászoknak ezek a kényelmes és kellemesnek ígérkező vadászterületek kedvenc célterületei lehetnek, különösen jó vendéglátás esetén.

A vadaskertek leegyszerűsítethetnek több, ma még problémát jelentő kérdést is. Itt nem lesz külső vadár, nem kell félni a mínusz pontoktól, és a sebzett vad sem igen veszhet majd el. Kedvelt vadászati mód lesz a cserkelés, a lesvadászat, és kevésbé a rohanó tempójú gépkocsis barkácsolás.

Az országban valószínűleg 40-50 kisebb-nagyobb vadaskert létesül majd, egyenként évi 50-100 db-os nagyvad-lelővéssel, melyekhez évi 1-2000 db tenyészített vagy máshol befogott nagyvadat kell majd biztosítani a helyi természetes szaporulattól függően, így a tenyészített fácán és a vadkacsa vadászata után valóban számítani kell ezen új vadtenyésztő ágazat kifejlesztésével is.

nyitványokat a hozzáértéssel. A tudás nem mindig a tanulás eredménye. Az osztályozás legyen a továbbjutás feltétele, de ne legyen egyetlen lényege. A lényeg az, amit a tanuló kis munkaközösségekben végzett. A diploma nem üres végbizonyítvány, hanem a pedagógus által hitelesített élettörténet, aki nem csak a papíron, de szívében is feljegyezi a tanítvány iskolai múltját. Ne feledjük, *társadalmunk igazi ereje nem a belőle üstökösöként fölszáló töneményekben, hanem a mélyen dolgozó emberek értékében van.* Az igazi tudós is jobban hasonlít az egyszerű munkásemberhez, aki témájára mélyedve fóként azon dolgozik, s nem mindig kapja meg az eredményt, a sikert, a csillogást. Az igazi siker a szépen folytatott, másokat is melegítő élet, amelynek a méltóságát a körülötte lévő rendszerint elismerik, és tüköt maguk is megoldani igyekeznek. Sohasem feledjük, hogy *a munka egészséges munkahelyen nem teszi tönkre az embert; a szabadidő azonban igen, ha nem jól használjuk fel.*

A pedagógust elsősorban egy kettős meggyőződés vezeti végig az életen: az emberek az eddiginél különbé nevelhetők, és az eddiginél többre taníthatók. A folyton dolgozó, törekvő ember körül végül is támad valami atmoszféra, amely a benne élőt a példakép követésére kötelezi. Remélni kell, hogy társadalmunk majdan olyan lesz, ahol az embernek valódi tiszteletet csak a sok munka, a teljesítmény és kiválóság szerezhethet. „A Föld – Németh L. szerint – nem olyan élvezetek kertje, amelybe egy kis munkával vagy ha „okosabbak” vagyunk, kellő helyzedéssel kell belépést szerezni.”

A pedagógusképzést is korszerűsíteni kell. Ennek az úgynevezett integrációs szemléleten kell alapulnia, amelyet a jóváhagyott Nemzeti Alaptanterv szellemében helyesen képvisel. Fel kell készülni például a magyar és a történelmi helyett a kultúrtörténet, a társadalmi ismeretek; vagy fizika, kémia, biológia helyett az integrált természettudományok tanítására. Vannak olyan új tantárgyak is, amelyek több klasszikus tudományszakból táplálkoznak: környezet- és természetvédelem, informatika, etika, újszerű egészségügy stb. Az oktatás az a mesterség, amelynek sosem csupán saját kora, hanem a következő nemzedékek kiválóságain is meg kell felélnie. Ezért mindig új utakat, módokat kell keresnie. Vagyis a pedagógusok folytonos továbbképző, illetve posztgraduális képzése elengedhetetlen.

Új tankönyvekre, új tananyagokra, új oktatási technológiákra van szükség. A technológiai modernizáció iskoláink számára az elkövetkező évtizedekre vezet információk híd lehetőségét kínálja. Minél hamarabb általánossá kell válnia a modern, kommunikatív pedagógiai kultúrának. Ez csak a kiszámítható, átjárható és átlátható iskolai viszonyok megteremtésével valósítható meg. Az alapvető képességek kialakítására a jelenleginél több időt kell szánni. Senki se kényszerüljön a túl korai iskolaválasztásra. A tanulóknak az iskola falain belül kell lehetőséget kapniuk a differenciált felkészülésre. Különösen a középfokú oktatás zárószakasza legyen differenciáltabb. Alkalmazkodjon a munkaerő-piac, illetve a felsőoktatás tényleges igényeire.

A gyermekek érdekében a pedagógusok működjenek jobban együtt a szülőkkel, elsősorban az iskolaszékek segítségével. Az önkormányzatok kaphassanak több beleszólást az iskolai ügybe.

Tehát a mostaninál nagyobb rendet lehet teremteni a közoktatásban. Tudomásom szerint rengeteg pedagógiai kísérlet folyik szerte az országban. Ezeket a tapasztalatokat alapján le kell zárni, és mihamarabb ki kell választani a hosszú távon is életképeseket, amelyek igazi választási lehetőséget nyújtanak diáknak és szülőknek egyaránt.

A legfejlettebb államokban a családok és a nemzet boldogulása elsősorban már nem attól függ, mennyi anyagi tőkével

rendelkezik és hogyan tudja azt növelni, hanem attól, hogy mekkora szellemi tőkéje van és azt hogyan gyarapítja. Ott az emberek sokasága többet keres a képességeivel, mint az öröklött vagyonával (Kopátsy S.).

Az iskolát nem lehet örök mozdulatlanóságban szemlélni, de nem lehet a modern kor összes diváját és piacközpontségét sem rávetíteni az iskolákra. A nevelőmunka hatékonyságának fokozása csak a legszélesebb pedagógustársadalom egyetértésével képzelhető el.

Reméljük, hogy gyermekeink és unokáink számára nem a pártpolitikai esetpatek fogják a politikumot jelenteni, hanem az ember és a környezet viszonyának újragondolása, az emberi kapcsolatok kiszélesítése, a szociálisan rászorultakról való gondoskodás, az egyszerű megélhető élet minőségének kulturált kitöltése és mindenféle militarizmus kiiktatása. Az oktatás a legmegfelelőbb eszköz egy humán irányultságú politika számára. Ha az oktatás-nevelést jól végezzük, egy-két évtized múlva egy szociális típusú állam művelt polgárainak generációival tölthetjük fel a munkahelyeket, a szabadidő intézményeit és a magánélet szféráját is. Mindehhez a gondolkodásod gyökeres megváltoztatására van sürgősen szükség!

Dr. Tompa Károly
ny. egyetemi tanár

LÉVAI LÁSZLÓRA EMLÉKEZVE 1919-1996

Megrendülve vettem a szomorú hírt, hogy Lévai László Állami Díjas fakitermelő munkacsapatvezető elhunyt.

Ómassán, a Bükk hegység rengetegében, ahol Fazola Henrik 1771-ben megépíttette vasolvasztóját, született. Gyermekkorát a Lillafüredhez tartozó erdőben töltötte. Ott nevelkedett, dolgozott már gyermekként és lett a természet, az erdő szerelme. Felnővekedve kenyéradójának az erdszelet választotta. Ettől az időtől kezdve hűséges munkása lett az erdőnek és vált kiváló szakemberré, aki az elsőkközött szerzett szakmunkás képesítést. Kiváló szervező és irányító készségét nemcsak dolgozótársai, de a felelősei is elismerték. Tanácsaival, építő kritikáival mindig hasznosan segítette az erdszert vezetését. Üzemi tanácskozások során élményt jelentettek szabatos, értelmes és nagy szakértelenuő tanúsokdó hozzájárulásai. A képességeit nem fiktólatlan, mindig szerény ember környezetére részéről maradószletet övezte. Tisztelték brigádjának tagjai, akiket helyesen vezetve kiváló munkateredmények elérésére sarkallt. A hattagú brigád emlékezetes teljesítménye volt egy hónap alatt 980 m³ kitermelése. A feldarabolt mennyiséget 16 mellől fogatos kerékpárral közbenső rakodóra közelítették, majd az unnan szállító gépkocsira terheltek.

Magatartásukat a fegyelmeztség jellemezte. Ezért csak ritkán fordult elő elkerülhetetlen kisebb baleset, sérülés. Nyugdíjba vonulása után több éven keresztül segítette az erdszert tevékenységét, hosszútávot vezet.

Lelkiismeretes családfő volt. Gyermekeit példamutató gondallal nevelte és iskoláztatta. Erdőmérnök fia jelenleg a Lillafüredi Erdészeti Igazgatóság igazgatója.

Utolsó útjára 1996. május 16-án kísérték az ómassai temetőbe. Míg élt, munkásságát jutalmakkal, kiváló dolgozó kitüntetésekkel és nem utolsósorban 1964-ben Állami Díjjal honorálták. Mi, akik ismertük, tisztelettel elevenítjük fel emlékét és állítjuk munkásságát példaképül.

Nyugodjon békében.

Schalkhöz László

ROVATVEZETŐ: DR. SZIKRA DEZSŐ

Tóth Béla 75 éves

A tisztántúli szikes és kötött talajok erdészeti hasznosításának kiemelkedő alakját szakterületük *Tóth Bélában*. Ez az a szakterület, ahol nem lehet gyors és látványos eredményt elérni. Türelem és az aprólékosságig pontos szaktudás vezethet csak sikerre. Tóth

Béla ennek mesterfokú ismerője. Szikfásítási tapasztalatait összegező könyve alapmű az ilyen problémák megoldásához. Széles körű nyelvismerete lehetővé tette a nemzetközi porondra lépését is. A FAO Nemzetközi Nyárfabizottságának tagja.

Az alföldi erdészek azon fajtájából való, aki az erdőgazdálkodást mindig a mezőgazdálkodásba ágyazottan tudta látni. Ezzel érte el, hogy az egykori állami gazdaságok, termelőszövetkezetek mindig szívesen adtak helyt kísérleteinek.

Szakmai működése túlnyomórészt a Tiszántúlhoz kötődik. Szeghalmon erdőgazdálkodó, Szolnokon erdőgazdasági főmérnök, majd évtizedekig a legpatinásabb erdészeti kísérleti telepek, a püspökkládszék, a vezetője.

Szememben az elpusztíthatatlan életerőt jelenti. Praktikus észjárása, derűs kedélye a legnehezebb helyzetekben is átségtette.

Több alkalommal utazhattam vele a volt Szovjetunióban és megcsodálhattam azt a sokoldalú képességét, amivel az ottani – túlzott vendéglátási buzgalomtól vezérelt – nehézségeket is meg tudta oldani. Legkivált a grúzoknál láttam ezt. Ha kellett, jófízu beszélgető partner volt, ha kellett, a poharat is kiürítette, pedig ott ez sem csekély dolog, hiszen a grúzoknak nincs talpraállítható poharuk. A túlköszérően kiképzett ivóalkalmatosságot csak fektetni lehet az asztalra, vagyis az utolsó cseppig ki kell húzni a tartalmát, hacsak az ember nem akarja a háziasszony szép tiszta abroszát a vörös bor pettyeivel összepiszkolni. De kemény vitapartner is tudott lenni, ha erre volt szükség.

Egyetemünk címzetes tanára. Ha szikésekről esik szó, mindig szívesen látott vendég-előadó. Gyakorlatiasságával, eleven előadásmódjával értékes szellemi élményt ad hallgatóinknak.

A fiatalabb generációk nevében szeretettel köszöntjük születésnapján.

Cikkeink a szerzők személyes véleményét tükrözik, amely nem feltétlenül azonos a szerkesztőség véleményével.

A felkérés nélkül beküldött kéziratokat és fotókat a szerkesztőség lehetőség szerint gondozza és közli.

Kérjük a szerzőket, hogy pontos lakcímüket és a személyi számukat is megadni szíveskedjenek.

Kívánjuk derűs kedélyének, példamutató helytállásának megőrzését. Legyen sokáig ereje tanítani bennünket, bemutatni, miként kell a mostoha körülményekkel, nehézségekkel megbirkózni, újat alkotni, szakmai eredményekhez jutni.

Dr. Szodfridt István

□

A Kiskunsági Erdészeti és Faipari Részvénytársaság és az OEE Kiskunsági csoportja közös rendezésében Erdészbált tartottak Kecelen.

Az Általános Nevelési és Művelődési Központ nagyteremben megrendezett bálon több mint háromszázan vettek részt. A résztvevők kétharmada az államerdészet aktív, illetve nyugállományú dolgozóinak köréből tevődött össze.

A bál jó alkalmat adott az erdészettel, az erdővel foglalkozók számára ahhoz, hogy régi szakmai kapcsolatok, barátságok újraéledjenek, fehér asztal mellett szó essen szakmánk jelenéről, jövőjéről.

A jó hangulatú este a Keceli Néptánc Egyesület táncosainak színvonalas, közel fél óras műsorával kezdődött, melyet az erdész hagyományoknak megfelelő vacsora követett. A temperamentumos kollégáknak, valamint a kellemes zenének köszönhetően a táncparkett egész éjjel szinte folyamatosan megtelt táncosokkal.

A rendezvény mérlegelt megvonva elmondható, szükség van ilyen és hasonló rendezvényekre, hiszen a mindennapos gondok között egy kis kikapcsolódás, lazítás mindannyiunknak jár.

E havi számunk szerzői

Agócs József	EFE	Sopron
Bartha Dénes	EFE	Sopron
Békefi Irén	tanár	Pécs
Bidló András	EFE	Sopron
Csötönyi József	erdőmérnök	Budapest
Detrich Miklós	SEFAG Rt.	Kaposvár
Dósa Gyula	NEFAG Rt.	Szolnok
Dr. Hamar József	Tisza Klub	Szolnok
Jérôme René	erdőmérnök	Budapest
Dr. Király Pál	erdőmérnök	Budapest
Kovács Gábor	EFE	Sopron
Limp Tibor	Kisalföldi EG. Rt.	Győr
Madas András	erdőmérnök	Budapest
Molnár Sándor	EFE	Sopron
Nyárs József	FM	Budapest
Ormos Balázs	TÁEG Rt.	Sopron
Orszó Sándor	Mg. Múzeum	Budapest
Pfeifer Zoltán	Zalaerdő Rt.	Nagykanizsa
Schneider Ildikó	erdőmérnök	Sopron
Szabó Gábor	erdőfelügy.	Kecskemét
Szabó Miklós	TÁEG Rt.	Sopron
Tompa Károly	erdőmérnök	Sopron
Trógmayer Ottó	múzeumiigazgató	Szeged
Varga Ferenc	EFE	Sopron

○

A lapban aláírás nélkül megjelenő fotókat Pápai Gábor készítette.

*Szabó Tibor
erdőmérnök*

Az Erdővédelmi Szakosztály 1996. május 22-én egy napos szakmai tanácskozást tartott a Kaszói Erdőgazdaság területén. A rendezvényen 50 szakember vett részt. A térség egyik legnagyobb erdővédelmi problémája a cserebogár ismétlődő kártétele. Ezért a szakmai nap egyik fő témája a cserebogár elleni üzemi védekezések tapasztalata volt. A kaszói házigazdák – *Mocsz András, Máté Zoltán*, a Sashalmi házaspár, *Frantz Árpád* és *Hilner Ferenc* irányításával nagyon színvonalas programot állítottak össze:

- Soros vegyszerezés, vegyszeres mélylazítás;
- Gyomirtás a természetes újjulat érdekében;
- Teljes talajelőkészítés és gyökérfeltárás a pajorkárok mértékének megítéléséhez.
- Egyszikű gyomirtás és talajinjektálás.

A terepi bemutató utáni szakmai tanácskozáson a cserebogár rajzások történeti helikopter-es permetezések tapasztalatairól számoltak be: *dr. Lengyel László* (Balatonfelvidék), *Tímár József* (Somogy), *Tárczy Csaba* (Szombathely) és *Máté Zoltán* (Kaszó). A témához kapcsolódva a növényvédő szerek gyártó Summit Agro Hungária Kft. képviselőjében *dr. Horn András*, a ZENECA képviselőjében pedig *Petter László* fejtette ki véleményét.

A szakosztály tagja, *dr. Csóka György* bemutatta a Lepkehernyők című könyvét, amely osztatlan elismerést aratott.

A szakmai nap eseményeit Nagy Imre szerkesztő-riporter örökítette meg a Kanizsa TV, illetve a Gazdatévé számára. A látottak részletes adatait, elemzéseket és javaslatokat tartalmazó frásos összeállítást minden jelenlevő megkapta, amiért külön köszönet illeti a rendezőket.

Az Erdővédelmi Szakosztály következő rendezvénye egy 3 napos tanulmányút lesz, Szlovákiában, 1996. július 10-12-én.

Dr. Tóth József

A Sárospataki és Miskolci helyi csoportok az éves munkatervüknek megfelelően május 17-én közös rendezvényt tartottak az Északerdő Rt. Hegyaljai Erdészeti Igazgatósága (Tolcsva) területén.

Az egésznapos program 9 órakor kezdődött az Újhutai Kastély Üdülő nagytérképben, ahol *Szaniszló Gábor* erdészeti igazgató: „Lucfenyőállományok felújításának problémái a Hegyaljai Erdészeti Igazgatóság területén” címmel tartott előadást nagy figyelemmel kísérte a mintegy 40 fős szakközönség.

Felkért hozzászólóként *Kelemen Zoltán*, az Északerdő Rt. termelési osztályvezető főmérnöke a problémakört erdőgazdasági méretekben világította meg. Ezt követően a résztvevők az előadásokon elhangzottakat négy erdőrésztletben szemlélhették *Gáspár László* erdőművelési műszaki vezető szakvezetése mellett. Hagományainknak megfelelően fehér asztal mellett zártuk a rendkívül színvonalasan megszervezett és levezényelt rendezvényt, melynek házigazdái köszönet illeti.

A téma fontosságát és időszzerűségét mi sem bizonyítja ékeesebben, mint hogy egyesületünk Erdőművelési Szakosztálya az Erdőhasználati Szakosztállal közös nyári kétnapos rendezvényét június 10-11-én ugyancsak fenti helyszínen rendezte.

Pálmai István

A Gépesítési Szakosztály – közösen az **Alföldi Erdőkért Pjt. Műszaki Szakbizottságával** – június 12-13-án kétnapos összejövetelt szervezett a Kisalföldi Erdészet Rt. területén. Kb. 30 fő vett részt.

A rendezvény első napjának délutánján a résztvevők az első napirend keretében az erdőművelés gépesítésének helyzetéről folytattak eszmecsereket, *Csontos István* vezérigazgató-helyettes vitaindítóját követően. A vita középpontjába a gépesítéshez kötődő privatizációs kérdések kerültek. Az elhangzottak alapján jelenleg az Rt.-tulajdonú, vállalkozói üzemeltetési erdőművelési gépek túlsúlya jellemző. A témához hozzászólott: *dr. Horváth Béla, Káldy József, dr. Magas László, dr. Marosvölgyi Béla, Menyhart Pál, Szamosi Ferenc* és *Szabó József*.

A második napirendi pontban *Sevecsek János*, a DRESS-TA Co. Ltd. képviselőjének irodavezetője adott tájékoztatást a lengyel gyártmányú Huta Stalona Wola (HSW) típusú lánctalpas traktorokról.

az „Egyebek” között:

– *dr. Fekete Gyula*, a MEFI Rt. elnök-vezérigazgatója tájékoztatást adott intézete eddigi erdészeti gépfejlesztéssel, gépgyártással kapcsolatos tevékenységéről, megerősítve, hogy továbbá is szeretnének ebben a körben aktívan tevékenykedni;

– ugyanő szólott arról, hogy az Olomouci Erdészeti Gépgyárban a Zetor traktorok több típusához gyártnak közelfűtőcsőrölt, melynek traktorral együtti behozatalára és a magyarországi szervízhálózat megteremtésére szívesen vállalkoznának;

– *dr. Horváth Béla* tájékoztatást adott arról, hogy 4 új füzet kiadásával ismét sikerült elindítani a „Gépesítési információ”-k (népszerű nevükön: piros füzetek) sorozatot, továbbá bejelentette, hogy az EFE Erdészeti Géptani Tanszékét és Faipari Géptani Tanszékét a Nemzeti Akkreditáló Testület akkreditált vizsgálólaboratóriumává nyilvánította az erdészeti- és faipari gépek munkabiztonsági, akusztikai, környezetvédelmi és munkahelyi vizsgálatához (a két tanszék ezentúl ismét jogosult a gépek munkavédelmi minőségtanúsítására);

– *Káldy József* és *Szónyi János* tájékoztatást adott a Mecseki Erdészeti Rt.-nél elindított, hűhatáson alapuló magkezelési eljárásról; valamint

– *Káldy József* előterjesztését követően a Gépesítési Szakosztály felvette tagjai sorába *Szima György* műszaki erdészettudóst (Ipoly Erdő Rt.).

A szakosztályülés hivatalos részét követően az első napot kellemes hangulatú baráti beszélgetés zárta.

A második napon a házigazda erdőgazdaság területén számos gép (köztük teljesen új típusok is) üzem közbeni megtekintésére nyílt lehetőség, nevezetesen:

- Zetor 12245 alapú kihordó (LOGLIFT 60F típusú daruval);
- HSW gyártmányú, TC-12C típusú lánctalpas traktor;
- CATERPILAR D5H XL típusú lánctalpas traktor;
- ELLETARI tuskófűrő különböző típusú FIAT traktorokon;
- VNT-14 nehéztárcsa;
- PPU-50A rigoleke;
- VALMET MEZZO traktor;
- MERI MJ vágáshulladék aprító-talajelőkészítő gép;
- HIDROT HPK-1000 típusú vízszintes tengelyű zúzó;
- VAGTA vágástakarító;
- LKT-81 csőrőlős közelfűtraktor;
- Zetor 12145 traktorra szerelt EPSILON daru;
- Zetor 12145 traktorra szerelt LOGLIFT 70L daru.

Köszönet a házigazdáknak a jól szervezett, szakmailag tartalmas rendezvényért.

Dr. Horváth Béla

Éves munkaprogramunknak megfelelően az OEE **Fake-reskedelmi Szakosztálya** 1996. április 11-én a Zalai Erdészeti Faipari Rt. szervezésében tartotta meg idei első szakosztály ülését.

Az egy napos rendezvényen több irányú értékes szakmai programot sikerült megszervezni.

Az utóbbi években bekövetkezett szervezeti és személyi változásoktól függetlenül eredményesnek mondható a Szakosztálynak a munkája abban a tekintetben, hogy több mint 10 éve a taglétszám 65-70%-ban változatlan, 30-35%-ban új tagok kerültek bejegyzésre.

Mostani összejövetelünkön is 43 fő képviseltette magát. Letenyén az *OWI Zala Bt.* 100%-ban német tulajdonba került, furnér és síklemez gyártó üzem munkáját *Lackner Károly* ügyvezető igazgató ismertette.

Az üzem az elsődleges faipari privatizált üzemek között olyan kedvező feltételeket biztosított a mai helyenként viszontagságos körülményeink között, ami példaértékű.

A német tulajdonos nemcsak az éves termelés közel 8-10 ezer m³-es alapanyag finanszírozását oldotta meg, hanem intenzív műszaki fejlesztés mellett, idompréssel hajlított bútorelem gyártással, szárító kapacitás bővítéssel, csarnok bővítéssel, a teljes éves készáru kapacitásra is biztos tőkés piaccal rendelkezik.

Ezzel a Zalai Erdészeti és Faipari Rt.-nek is biztos alapanyag értékesítési lehetőséget jelent az üzem létezése.

Az évi cca. 550 millió Ft értékű termelést jelenleg 172 fővel oldják meg, biztosítva részükre az éves inflációval arányos 20-25%-os bérfejlesztést.

Kurusa László a Zala Bútorgyár Rt. elnök-vezérigazgatója, a Magyar Bútor Szövetség elnökségi tagja, igen értékes előadást tartott a hazai bútorgyártás, azon belül részletebben a saját üzemük munkájáról.

Meglepő arányt mutat, hogy 1995-ben a hazai 30 milliárd értékű forgalomból 15 milliárd Ft-ot tett ki az import, és mindössze 7 milliárd Ft volt a hazai bútorgyártók belföldi forgalmazása, a megközelítően 8 milliárd Ft értékű export mellett. A nagy bútorgyárak többsége jelentősen átszerveződött, a Zala Bútorgyár Rt. egyben maradt.

1996-ra rendkívül megcsappant a hazai fizetőképes kereslet. 150 egységben értékesítik bútorait, az eddigi forgalmuk az időarányosnak mindössze 70%-os volt, ez már drasztikus csökkenés, az export jelentheti az egyetlen kiutat.

Mind a belföldi, mind a külföldön az igények a természetes alapanyagokra épülnek, jobban keresik a tömör fábólútorokat.

Általános jellemzője az iparágaknak a nagy tőkehiánya. A bútorgyárak és a hazai elsődleges faipar kapcsolatát nem tartja kielégítőnek. Hiányzik a lég-, illetve műszáritott alapanyag, igen kevés félkész, vagy készterméket tudnak beszerezni. Helyteleníti a legjobb minőségű lombos rönk exportunkat. Célszerű lenne a jövőben sokkal nagyobb koordinációt elérni ezen a téren.

A külkereskedelem részéről *Palaczi József* ügyvezető igazgató a Dunaker Kft.-től, *Oláh János* osztályvezető a Ligniwood-től tartott elősorban a primér termékeket érintő piaci helyzetről tájékoztatást.

Általánosságban elmondható, hogy a sarangolt választékok tekintetében szinte példátlan, kedvezőtlen piaci helyzet alakult ki, mind az olasz, mind a horvát, román, osztrák területen.

Nemcsak minimális a szállítási lehetőségünk fenyőből, nyárból, bükk, cser-tölgy fajokból, hanem 10-20%-os árcsökkenések is bekövetkeztek, illetve várhatók a II. félévre.

A rönkök tekintetében is nem volt jellemző a korábbi években megszokott nagy kereslet, elsősorban csak a legjobb minőségű anyagot keresik.

Feiszt Ottó vezérigazgató és *Horváth Ferenc* termelési vezérigazgató helyzetét adott részletes tájékoztatást a Zalai Erdészeti és Faipari Rt. munkájáról.

Az erdőgazdaságot a legkedvezőbb fafaj összetételű, és elsősorban piaci elhelyezkedésű erdőgazdaságaink között tartjuk számon. A teljes terület 60%-át a bükk és a tölgy tölti ki, a fatér fogatban e két fafaj 70%-ot képvisel. Igen nagy fatartaléka van az erdőgazdaságnak, 20%-ot tesz ki a 100 évnél idősebb bükk állomány. 10 erdőszettel, 3 elsődleges faipari üzemmel és 1 Erdőgép Kft.-vel oldják meg feladataikat. A fahasználati feladataikat 80%-ban vállalkozókkal oldják meg. 2 milliárd Ft az rt., 900 millió Ft a három kft. éves árbevétele. Sajnálatosan jellemző az általános tőkehiány. Az erdőművelési feladatokat saját dolgozókkal tudják megoldani, a 350 millió Ft éves költség mellett, mindössze 90 millió Ft a visszaigénylés. A bel- és a külkereskedelmet, több külkereskedelmi vállalattal közösen, de nagyobb részt önállóan végzik. Az erdészetek elsősorban a készpénzes eladásokban kaptak önállóságot.

Az elhangzott előadásokhoz nagyon sok kérdést tettek fel a jelenlevők, illetve adtak kiegészítő tájékoztatást különböző hazai és külföldi tapasztalatokról.